

Yttrande till Näringsdepartementet - Energimarknadsinspektionens rapport (EMIR 2007:1) Översyn av lagen om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar, N2007/2473/E

Diarienummer 801 9353-07/112

Författare Ann-Marie Ahlqvist

Kronofogdemyndigheten (KFM) lämnar följande yttrande

Sammanfattning

KFM tillstyrker att en förvaltare enligt lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar (LFEA) ska kunna få handräckning hos KFM — efter beslut av Energimarknadsinspektionen (nätmyndigheten) — för att få tillgång till lokaler och handlingar m.m. KFM tillstyrker också att nätmyndigheten ska kunna fatta interimistiska beslut, som kan verkställas omedelbart. I bestämmelserna om handräckning måste emellertid klart anges vilka åtgärder som får genomföras och vilka befogenheter att använda tvång som KFM ska ha. Vidare bör det tydliggöras vad som ska gälla i fråga om skyldigheten att underrätta den som handräckningen riktar sig mot innan förrättningen genomförs.

Åtgärder för vilka handräckning får beviljas

KFM tillstyrker att den som utsetts till särskild förvaltare ska kunna få handräckning - efter beslut av nätmyndigheten - för att följande åtgärder ska kunna genomföras:

- tillträde till nätföretagets kontorslokaler och andra utrymmen enligt 3 kap. 8 § LFEA
- tillgång till handlingar och andra föremål av betydelse för förvaltningen enligt 3 kap. 10 § LFEA samt
- handlingar som finns hos tredje man och har betydelse för förvaltningen, jfr den bestämmelse som föreslås i 3 kap. 10 a § LFEA.

Däremot anser KFM att handräckning för att förvaltaren ska få muntliga upplysningar om anläggningen inte ska kunna beviljas. Hänvisningen i 4 kap. 8 § till 3 kap. 9 § första stycket LFEA ska därför utgå. Vidare behöver lagtexten justeras ytterligare något, då även 3 kap. 10 a § LFEA innehåller en bestämmelse om uppgiftslämnande.

Utformningen av bestämmelserna om verkställigheten

KFM anser att bestämmelserna i utsökningsbalken (UB) om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning (16 kap. 11-12 a §§ UB), som gäller enligt flera olika bestämmelser om handräckning, ska gälla också när handräckning lämnas enligt lagen om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar, se 53 och 53 b §§ konkurrenslagen (1993:20), 4 och 5 a §§ lagen (1994:1845) om tillämpningen av Europeiska gemenskapernas konkurrens- och statsstödsregler samt 11 a § lagen (2004:487) om sjöfartsskydd m.fl. bestämmelser.

Däremot bör det inte - jfr vad som gäller vid en platsundersökning enligt konkurrenslagen, som syftar till att bevisning ska säkras - införas en bestämmelse om att KFM inte ska underrätta svaranden innan verkställighet sker. Skälet är att en underrättelse om att verkställighet är aktuell i vissa fall bör kunna medverka till att uppfyllelse sker frivilligt, se Kommentaren till utsökningsbalken s. 628. Vidare föreskrivs i 16 kap. 8-10 §§ utsökningsförordningen bl.a. att svaranden ska underrättas om förrättningen, om det kan antas att målets handläggning därigenom främjas eller om det annars är lämpligt.

Då det i 16 kap. 11 § UB föreskrivs att KFM genast får vidta behövlig åtgärd om saken är brådskande utan att svaranden först har underrättats, finns det två alternativ för hur frågan om underrättelser till svaranden kan regleras. Ett sätt är att såsom i 11 a § lagen om sjöfartsskydd och 7 § lagen (2004:1100) om luftfartsskydd föreskriva att KFM får låta bli att underrätta den hos vilken inspektionen ska genomföras. Ett annat sätt är att i likhet med vad som gäller för

handräckning enligt 8 kap. 3 § järnvägslagen (2004:519) inte särskilt reglera vad som ska gälla i fråga om KFM:s skyldighet att underrätta svaranden, nätföretaget eller tredje man.

KFM anser att de regler om handräckning som nu föreslås - bortsett från vad som bör gälla i fråga om KFM:s underrättelseskyldighet - bör utformas efter mönster av vad som gäller för handräckning enligt 53 och 53 b §§ konkurrenslagen. När det gäller Konkurrensverkets rätt att begära muntliga förklaringar kan handräckning inte beviljas. Dessutom innebär detta att bestämmelserna om handräckning inte bör placeras i samma bestämmelse som reglerna om tvistprövning och överklagande.

Därutöver vill KFM peka på att det även kan finnas anledning att överväga om det i de fall ett interimistiskt beslut inte har fattats ska krävas tredska för att handräckning ska beviljas. I 26 kap. 17 § miljöbalken föreskrivs att verkställighet ska ske i de fall ett förbud eller ett föreläggande inte har blivit åttlytt. Vidare gäller att handräckning enligt 7 kap. 14 § konkurslagen får beviljas endast "om det behövs". Dessutom anser KFM att det bör övervägas om reglerna om handräckning ska utformas annorlunda i de fall ett föreläggande riktar sig mot tredje man. Det gäller förutsättningarna för att KFM ska lämna handräckning och skyldigheten att underrätta svaranden.

Tredjemansföreläggande

KFM delar uppfattningen (s. 53 i rapporten) att det finns anledning att överväga ett system med förhandsgodkännande av domstol, jfr 53 a § konkurrenslagen och 14 § lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet.

Konkurs/likvidation och tvångsförvaltning

KFM vill framhålla att finansieringen av nödvändiga åtgärder kan behöva säkerställas också om ett nätföretag försätts i konkurs eller går i likvidation. Ska ett uppdrag som förvaltare enligt lagen om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar helt eller delvis bestå i en sådan situation eller kan konkursförvaltaren/likvidatorn utses till särskild förvaltare?

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rikskronofogde. I den slutliga handläggningen har även deltagit biträdande processägaren Karin Berglöf Hedar och verksjuristen Ann-Marie Ahlqvist, föredragande.

Eva Liedström Adler
Rikskronofogden

Ann-Marie Ahlqvist
Verksjurist